



Управляващ орган на Оперативна програма за развитие на
сектор „Рибарство“ /2007 – 2013 г./

ГОДИШЕН ДОКЛАД

за 2009 г.

ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕКТОР „РИБАРСТВО“ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ОДОБРИЛ:

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
НА ИАРА и
РЪКОВОДИТЕЛ НА УО
/ЯВОР НЕДЕВ/
Дата: 24.06.2010 г.



СОФИЯ, 2010 г.



Годишен доклад за изпълнение на Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство” на Република България, финансирана от Европейския фонд за рибарство Програмен период 2007 – 2013 г.

Законодателна база за изготвянето на Годишния доклад: Член 67 от Регламент на Съвета на ЕС № 1198/2006;

Законодателната база за структурата и съдържанието на Годишния доклад: Член 28, параграф 3 и Анекс XIV от Регламент на Европейската комисия № 498/2007 разписващ подробните правила за прилагане на Регламент на Съвета на ЕС № 1198/2006.

1. ИДЕНТИФИКАЦИЯ

Република България

Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство” на Република България

Доклад за изпълнението

ССИ № 2007BG141FPO001

Година, за която се докладва: **2009**

Дата, на която се одобрява Годишния доклад от Комитета за наблюдение: **01.06.2010 г.**

2. ОБОБЩЕНИЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕКТОР „РИБАРСТВО” /2007-2013/ ПРЕЗ 2009 Г.

Настоящият годишен доклад за изпълнение на Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство” обхваща периода 01.01.2009 - 31.12.2009 г. и представя информация за цялостния напредък в изпълнението на програмата. Докладът е изготвен и се представя от Управляващия орган за разглеждане и одобрение.

Физическо изпълнение на ОПРСР през 2009 г.



През 2009 г. са отворени за прием още две мерки от Оперативната програма, с което към 31.12.2009 г. за прием са отворени следните пет мерки от ОПРСР, с общ бюджет € 62 354 232, 43:

Мярка 1.3. „Инвестиции на борда на риболовните кораби и селективност” /отворена със заповед на Изпълнителния директор на ИАРА на 04.12.2008 г./

Мярка 2.1. „Производствени инвестиции в аквакултурата” /отворена със заповед на Изпълнителния директор на ИАРА на 04.12.2008 г./

Мярка 5.1. „Техническа помощ” /отворена със заповед на Изпълнителния директор на ИАРА на 04.12.2008 г./

Мярка 4.1. „Развитие на рибарските области” /публикувана първа покана за прием на Декларации за изразяване на интерес за изграждане на публично-частно партньорство – 15.10.2009 г./

Мярка 2.6. „Инвестиции в преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура” /отворена със заповед на Изпълнителния директор на ИАРА на 15.12.2009 г./

Физическият напредък в изпълнението на ОПРСР през 2009 г. може да се обобщи, както следва:

- **Общ брой регистрирани проекти: 62**
- **Общ брой подписани договори/одобрени проекти: 25**
- **Общ брой изплатени проекти:**
 - 4 проекта с окончателно плащане;
 - 1 проект с авансово плащане.
- **Общ брой отказани/оттеглени проекти: 33**
- **Общ брой проекти в процес на обработване към 31.12.2009 г. : 4**
- **Общ брой извършени проверки на място: 11**
- **Общо договорирани средства: 3,34%**
- **Общо изплатени средства: 0,19%**

През 2009 г. стартира функционирането си и **електронната страница на ОПРСР: www.oprsr.government.bg.**

С оглед подобряване на качеството на проектните предложения и улесняване на процеса на кандидатстване, УО разработи ръководства и указания към бенефициентите за изпълнение на мерките от ОПРСР.

Изграждане на системите за управление и контрол през 2009 г.



Изготвяне на нормативната уредба, уреждаща реда и условията за прилагане на мерките от ОПРСР:

До 31.12.2009 г. са изготвени и обнародвани в Държавен вестник наредби, уреждащи реда и условията за кандидатстване по 13 мерки от Оперативната програма. Изпратени за подпис до министъра на земеделието и храните са наредби, уреждащи реда и условията за кандидатстване по 4 мерки от ОПРСР.

През 2009 г. е финализиран процесът по изграждането на институционалната рамка на административните органи, свързани с прилагането на ОПРСР, както следва:

Управляващ орган /УО/ - функциите на УО са възложени на Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури на Република България /ИАРА/ към Министъра на земеделието и храните.

Междинно звено на УО /МЗ на УО/ - Функциите на МЗ на УО се възлагат на Разплащателна агенция /РА/ в рамките на Държавен фонд „Земеделие” /ДФЗ/ по силата на Споразумение за делегиране на функции по прилагане на ОПРСР от 10.07.2008 г.

Сертифициращ орган /СО/ - функциите на СО са възложени на ДФЗ, Отдел "Сертификация на разходите по Оперативната програма за развитие на сектор "Рибарство".

Делегирането на функции по сертифициране на разходите от страна на СО към междинно звено в лицето на Дирекция „Национален фонд” към Министерство на финансите е прекратено със сключеното на 22.05.2009 г. Споразумение за прекратяване на Споразумението за делегиране на функции по сертифициране на разходите по Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство” /2007-2013/ от 12.09.2008 г. и Споразумение за изменението му от 12.12.2008 г. На база на този акт Отдел СРОПРСР в ДФЗ изпълнява всички функции по чл. 60 от Регламент на Съвета (ЕО) № 1198/2006.

Одитен орган /ОО/ - функциите на ОО се осъществяват от Дирекция „Наблюдение и координация на дейността на РА” в рамките на МЗХ.

Определените УО, СО и ОО са в рамките на различни институции, което гарантира спазването на принципа на разделение на отговорностите.

Конституирането на отделните административни органи, свързани с прилагането на ОПРСР е отразено в актуализираните през 2009 г.



Правилници за работа на УО, МЗ на УО, СО и ОО, разработени в съответствие с приложимото законодателство и утвърдени по съответния административен ред.

Промените в институционалната рамка на ОПРСР са включени и в актуализирана версия на *Документът за Описание на системата за управление и контрол на ОПРСР*, която УО предостави на ОО на 16.11.2009 г.

С цел да се отстранят идентифицираните рискове в процеса на изпълнение на Оперативната програма, през 2009 г. продължава изграждането и въвеждането в действие на пълната функционалност на *Подсистемата за регистрация, управление и контрол на проектите по ОПРСР „Акстър-Попай”*, която е съществен фактор за постигане на добро финансово управление на средствата от Европейския фонд за рибарство. Нейната основна цел е да автоматизира процеса на приемане, регистрация и оценяване на проектите по ОПРСР, както и да създаде стабилна основа за развитие на средства за управление и мониторинг на тези проекти в следващите години. За нуждите на СО са изградени модул в информационната система ИСАК и счетоводен модул „КОНТО”, които на базата на получената от УО и междинното му звено информация, се извършват контролни процедури свързани с процеса по сертифициране на отчетите за разходите по ОПРСР и извършване на счетоводни записи на разходите декларирани пред Комисията. Информационната система ИСАК прилагана в ДФЗ е централизирана система и към нея е разработен специализирания модул предназначен да обслужва единствено нуждите на СО.

Комуникация с Европейската комисия

- В периода 07.12 - 09.12.2009 г. е извършена одитна мисия от страна на Главна Дирекция „Морски въпроси и рибарство”, ЕК. Направените констатации са отразени в т. 3.7. Препоръки на Комисията след годишен преглед на Оперативната програма от настоящият доклад.
- Представители на Главна Дирекция „Морски въпроси и рибарство”, ЕК участват в конференция «Подготовка за стартирането на Приоритетна ос № 4 «Устойчиво развитие на рибарските области» в България», състояла се на 01.10.2009 г. Целта на конференцията бе запознаване на заинтересованите страни със същността и елементите на подхода «отдолу-нагоре», стоящ в основата на Приоритетна ос № 4 «Устойчиво развитие на рибарските области». В тази връзка представителите на ГД «МАРЕ», ЕК изнесоха презентации и дадоха насоки за прилагането на Приоритетна ос № 4 в България. Конференцията бе предшествана от съвместна информационна кампания на експерти от УО и представител на ФАР-НЕТ «Европейска



мрежа на Местните инициативни рибарски групи» в определените предварително от УО потенциални Местни инициативни рибарски групи /МИРГ/. Информационната кампания постави началото на процеса на въвличане на местните общности в изграждането на техните МИРГ.

УО е отразил в своята дейност направените от страна на ЕК в хода на мониторинг на изпълнението на Оперативната програма през 2009 г. констатации и препоръки.

Провеждане на регулярни срещи:

- Регулярни срещи са провеждани със заместник министър-председателя на Република България – госпожа Меглена Пругчиева и със секретаря на Съвета за управление на средствата от ЕС – госпожа Юлиана Николова.

- Регулярни срещи са осъществявани с представители на междинното звено на УО – отдел „Рибарство и аквакултури” на ДФЗ - Разплащателна агенция, с представители на Одитния орган – Дирекция „НКАКРА” в МЗХ, както и с представители на Отдел „Сертифициране на разходите по ОПРСР” в ДФЗ;

- Редовни срещи и оперативна комуникация е реализирана и с представителите на Европейската комисия, ГД „Морски въпроси и рибарство”;

- В изпълнение на чл. 8 от Регламент (ЕО) № 1198/2006 на Съвета е поддържана комуникация и със заинтересованите от прилагането на ОПРСР страни.

3. ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕКТОР «РИБАРСТВО» ЗА 2009 Г. ПО ПРИОРИТЕТНИ ОСИ

3.1. Информация за физическия напредък по Приоритетните оси

ПРИОРИТЕТНА ОС № 1 „МЕРКИ ЗА ПРИСПОСОБЯВАНЕ НА БЪЛГАРСКИЯ РИБОЛОВЕН ФЛОТ”

| Индикатори | | 2007 | 2008 | 2009 | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 |
|-------------------------------------|------------------------|------|------|------|------|------|------|------|
| 1. Намаляване на риболовното усилие | Постигане | Н/П | 0% | 0% | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
| | Цел | Н/П | Н/П | Н/П | 0% | Н/П | Н/П | 0% |
| | Първоначално положение | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |



| | | | | | | | | |
|--|------------------------|------------------|-----|-------------------|---|-----|-----|--|
| 2. Намаляване на капацитета на флота чрез постоянно прекратяване на риболовни дейности • GT • kW | Постигане | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
| | Цел | Н/П | Н/П | Н/П | Съгласно приетите консервационни мерки | Н/П | Н/П | Съгласно приетите консервационни мерки |
| | Първоначално положение | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
| 3. Степен на модернизация на риболовния флот | Постигане | 0 | 0 | 1 риболовен кораб | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
| | Цел | Н/П | Н/П | Н/П | Не по-малко от 50% от риболовните кораби /до 55 риболовни кораби/ Не по-малко от 30% от дребномащабния крайбрежен флот /до 650 риболовни кораби/ | Н/П | Н/П | Не по-малко от 70% от риболовните кораби /до 75 риболовни кораби/ Не по-малко от 50% от дребномащабния крайбрежен флот /до 1091 риболовни съда/ |
| | Първоначално положение | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
| 4. Мощност на сменените двигатели и намаляване на свързаната с тях | Постигане | Н/П | 0% | 0% | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
| | Цел | Н/П | Н/П | Н/П | 10% от мощността на подновените двигатели | Н/П | Н/П | 20% от мощността на подновените двигатели |
| | Първоначално положение | Налична мощност: | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |



| | | | | | | | | |
|---------------------------|------------------------|-------------|-----|-----|----------------|-----|-----|----------------|
| мощност /по отношение kW/ | | 62924,12 kW | | | | | | |
| 5. Брой обучени рибари | Постигане | 0 | 0 | 0 | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
| | Цел | Н/П | Н/П | Н/П | До 1000 рибари | Н/П | Н/П | До 2000 рибари |
| | Първоначално положение | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |

ПРИОРИТЕТНА ОС № 2 „АКВАКУЛТУРА, РИБОЛОВ ВЪВ ВЪТРЕШНИ ВОДОЕМИ, ПРЕРАБОТКА И МАРКЕТИНГ НА ПРОДУКТИ ОТ РИБОЛОВ И АКВАКУЛТУРА”

| Индикатори | | 2007 | 2008 | 2009 | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 |
|--|------------------------|----------|------|------|--------|------|------|--------|
| 1. Тонове продукция от аквакултура | Постигане | Н/П | 0% | 0% | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
| | Цел | Н/П | Н/П | Н/П | + 50 % | Н/П | Н/П | + 80 % |
| | Първоначално положение | 3 143 т. | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
| 2. Тонове продукция от преработка | Постигане | Н/П | 0% | 0% | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
| | Цел | Н/П | Н/П | Н/П | + 50 % | Н/П | Н/П | + 80 % |
| | Първоначално положение | 7 185 т | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
| 3. Тонове разтоварена риба (от риболов в река Дунав) | Постигане | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
| | Цел | Н/П | Н/П | Н/П | + 50 % | Н/П | Н/П | 100 % |
| | Първоначално положение | 400 т | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |



| | | | | | | | | |
|---|-----------------------------------|--|-----|-----|--|-----|-----|--|
| 4. % проекти, щадяща околната среда | Постига не | Н/П | 0% | 0% | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
| | Цел | Н/П | Н/П | Н/П | + 10 % | Н/П | Н/П | + 20 % |
| | Първона чално положен ие | 0 | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
| 5. Увеличава не на оборота | Постига не | Н/П | 0% | 0% | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
| | Цел | Н/П | Н/П | Н/П | Производств о на аквакултура:+ 30 % Преработка: +10 % | Н/П | Н/П | Производств о на аквакултура:+ 50 % Преработка: +20 % |
| | Първона чално положен ие | Произв одство на аквакулт ура- 2 500000 € Прераб отка- 9 800 000 € | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
| 6. Добавена стойност на зает | Постига не | Н/П | 0% | 0% | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
| | Цел | Н/П | Н/П | Н/П | Производств о на аквакултура: + 10 % Преработка: + 10 % | Н/П | Н/П | Производств о на аквакултура: + 20 % Преработка: + 20 % |
| | Първона чално положен ие | Произв одство на аквакулт ура-500 € Прераб отка- 4 395 € | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |



| | | | | | | | | |
|---|------------------------|-----|-----|-----|--------|-----|-----|--------|
| 7. Степен на модернизирани на риболовния флот във вътрешните водоеми /река Дунав/ | Постигане | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
| | Цел | Н/П | Н/П | Н/П | + 30 % | Н/П | Н/П | + 60 % |
| | Първоначално положение | 0 | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |

ПРИОРИТЕТНА ОС № 4 „УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА РИБАРСКИТЕ ОБЛАСТИ”

| Индикатори | | 2007 | 2008 | 2009 | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 |
|---|------------------------|------|------|------|---------------------|------|------|----------------------|
| 1. Брой създадени рибарски групи | Постигане | Н/П | Н/П | 0 | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
| | Цел | Н/П | Н/П | Н/П | 2 | Н/П | Н/П | 4 |
| | Първоначално положение | 0 | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
| 2. Територия, покрита от рибарски групи | Постигане | Н/П | Н/П | 0 | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
| | Цел | Н/П | Н/П | Н/П | 800 км ² | Н/П | Н/П | 1600 км ² |
| | Първоначално положение | 0 | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
| 3. Население на територията, покрита с рибарски групи | Постигане | Н/П | Н/П | 0 | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
| | Цел | Н/П | Н/П | Н/П | 25000 | Н/П | Н/П | 50000 |
| | Първоначално положение | 0 | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
| 4. Работни места, създадени | Постигане | Н/П | Н/П | 0 | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
| | Цел | Н/П | Н/П | Н/П | 300 | Н/П | Н/П | 700 |



| | | | | | | | | |
|--|-----------------------|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|
| или поддържан и в и извън сектор “Рибарство” | Първоначално положени | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П | Н/П |
|--|-----------------------|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|

3.2. Специфична информация за приоритетните оси и мерки

ПРИОРИТЕТНА ОС № 1 „МЕРКИ ЗА ПРИСПОСОБЯВАНЕ НА БЪЛГАРСКИЯ РИБОЛОВЕН ФЛОТ”

По приоритетна ос 1 „Мерки за приспособяване на българския риболовния флот” общият размер на публичните разходи е € 10 667 961, 07, от които € 8 000 970, 80 финансиране от Европейския фонд за рибарство и € 2 666 990, 27 национално съфинансиране, което представлява 10% от общия бюджет по ОПРСР.

Информация за финансовия напредък по приоритетната ос

| Приоритетна ос | Общ бюджет на приоритетната ос (€) | Сума сключени договори(€) | Извършени плащания (€) | | |
|------------------|------------------------------------|---------------------------|------------------------|-----------------|---------------------|
| | | | Авансово плащане | Междино плащане | Окончателно плащане |
| Приоритетна ос 1 | 10 667 961,07 | 24 254,85 | 0 | | |

За 2009 г. изпълнението по мярка 1.3. „Инвестиции на борда на риболовните кораби и селективност” е, както следва:

| | |
|-----------------------------|---------------------------------|
| Дата на отваряне на мярката | 04.12.2008 г. |
| Допустими кандидати | Собственици на риболовни кораби |
| Предвидени средства в евро | 4 053 825, 21 |
| Регистрирани проектни | 4 |



| | |
|--|-------------------------|
| предложения | |
| Одобрени проекти | 1 |
| Отхвърлени проекти | 1 на стойност 5 800 (€) |
| Подписани договори | 1 |
| Размер на договорираната безвъзмездната финансова помощ в евро | 24 254, 85 |
| % Договорирани средства | 0,22% |

Инвестицията на одобрения проект е „Закупуване на оборудване с цел повишаване на селективността на риболовните уреди”.

Обнародвани са следните подзаконовни нормативни актове, регламентиращи условията и реда за кандидатстване по мерки от Приоритетна ос № 1:

НАРЕДБА № 21 от 24.09.2009 г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 1.1. „Публична помощ за постоянно прекратяване на риболовни дейности” по приоритетна ос № 1 „Мерки за приспособяване на българския риболовен флот” по Оперативна програма за развитие на сектор “Рибарство” на Република България, финансирана от Европейския фонд по рибарство за периода 2007 – 2013 г. (ДВ бр. 79/06.10.2009г.)

НАРЕДБА № 20 от 24.09.2009г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 1.4. „Дребномащабен крайбрежен риболов” по Приоритетна ос № 1 "Мерки за приспособяване на българския риболовен флот" от Оперативната програма за развитие на сектор “Рибарство” на Република България, финансирана от Европейския фонд по рибарство за Програмен период 2007 – 2013 г. (ДВ бр. 79/06.10.2009г.).

Изпратени за подпис от министъра на земеделието и храните са наредби по следните мерки:

Мярка 1.5. „Социално-икономически компенсации”;

Мярка 1.2. „Публична помощ за временно прекратяване на риболовни дейности”.



С обнародването или пълното изготвяне на посочените подзаконовни нормативни актове по всички мерки от Приоритетна ос № 1 „Мерки за приспособяване на българския риболовен флот”, през 2009 г. е приключило изготвянето на националната законодателна рамка по тази ос.

Към 31.12.2009 г. в Република България не се прилагат Планове за приспособяване на риболовното усилие по смисъла на чл. 21 от Регламент (ЕО) № 1198/2006 на Съвета за Европейския фонд за рибарство.

ПРИОРИТЕТНА ОС № 2 „АКВАКУЛТУРА, РИБОЛОВ ВЪВ ВЪТРЕШНИ ВОДОЕМИ, ПРЕРАБОТКА И МАРКЕТИНГ НА ПРОДУКТИ ОТ РИБОЛОВ И АКВАКУЛТУРА”

По Приоритетна ос № 2 „Аквакултура, риболов във вътрешни водоеми, преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултурно производство” общият размер на публичните разходи е € 48 005 824, 80, от които € 36 004 368, 60 финансиране от Европейския фонд за рибарство и € 12 001 456, 20 национално съфинансиране, което представлява 45% от общия бюджет по ОПРСР.

Информация за финансовия напредък по приоритетната ос

| Приоритетна ос | Общ бюджет на приоритетната ос (€) | Сума сключени договори(€) | Извършени плащания (€) | | |
|------------------|------------------------------------|---------------------------|------------------------|-----------------|---------------------|
| | | | Авансово плащане | Междино плащане | Окончателно плащане |
| Приоритетна ос 2 | 48 005 824,8 | 2 871 304,75 | 130 227,23 | 0 | 0 |

За 2009 г. изпълнението по мярка 2.1. „Производствени инвестиции в аквакултурата” е както следва:

| | |
|-----------------------------|--|
| Дата на отваряне на мярката | 04.12.2008 г. |
| Допустими кандидати | <ul style="list-style-type: none">Физически лица, регистрирани като земеделски производители по реда на Наредба № 3/1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските производители; |



| | |
|---|--|
| | <ul style="list-style-type: none">■ юридически лица или еднолични търговци, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите. |
| Предвидени средства в евро | 27 843 378 |
| Регистрирани проектни предложения | 23 |
| Одобрени проекти | 8 |
| Отхвърлени проекти | 12 на стойност 4 185 468, 40 (€) |
| Подписани договори | 8 |
| Размер на договориранията безвъзмездната финансова помощ в евро | 2 871 304,75 |
| % Договорирани средства | 5,98% |
| % Изплатени средства | 0,33% |

Следните видове инвестиции са предвидени за реализиране по одобрените проекти по **мярка 2.1. „Производствени инвестиции в аквакултурата”**:

- „Изграждане на ферма за аквакултури - универсална затворена рециркулационна система за суперинтензивно отглеждане на змиорка”
- „Разширяване на производствения капацитет на пълстървово стопанство „Феруница” – гр. Якоруда”
- „Ремонтни дейности на язовири в с. Звезда и в с. Кардам”
- „Разширяване и модернизация на ферма за аквакултура – черноморска мида край гр. Каварна”
- „Специализиран комплекс за изкуствено размножаване и отглеждане на стопански и застрашени от изчезване видове риби”
- „Мидена ферма в района на залив Равденски нос”
- „Изграждане на трети етап на ферма от подводен тип за производство на култивирани миди”

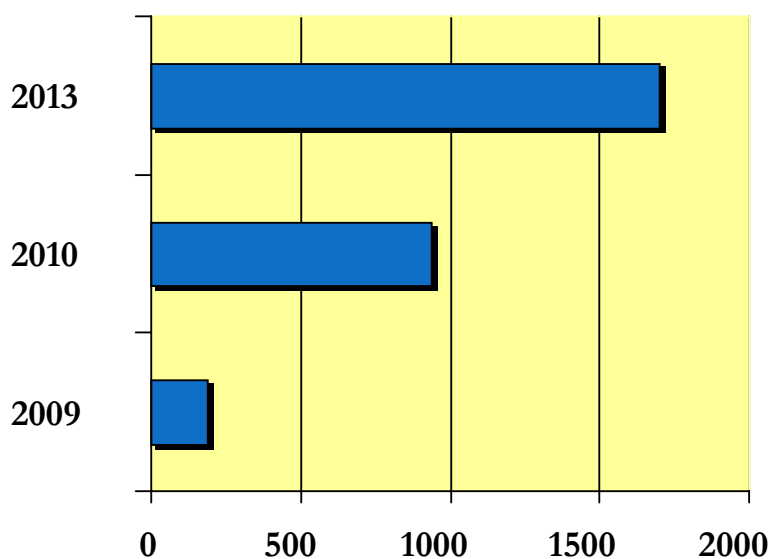


Индикатори за измерване изпълнението на одобрените проекти по мярка 2.1. през 2009 г.

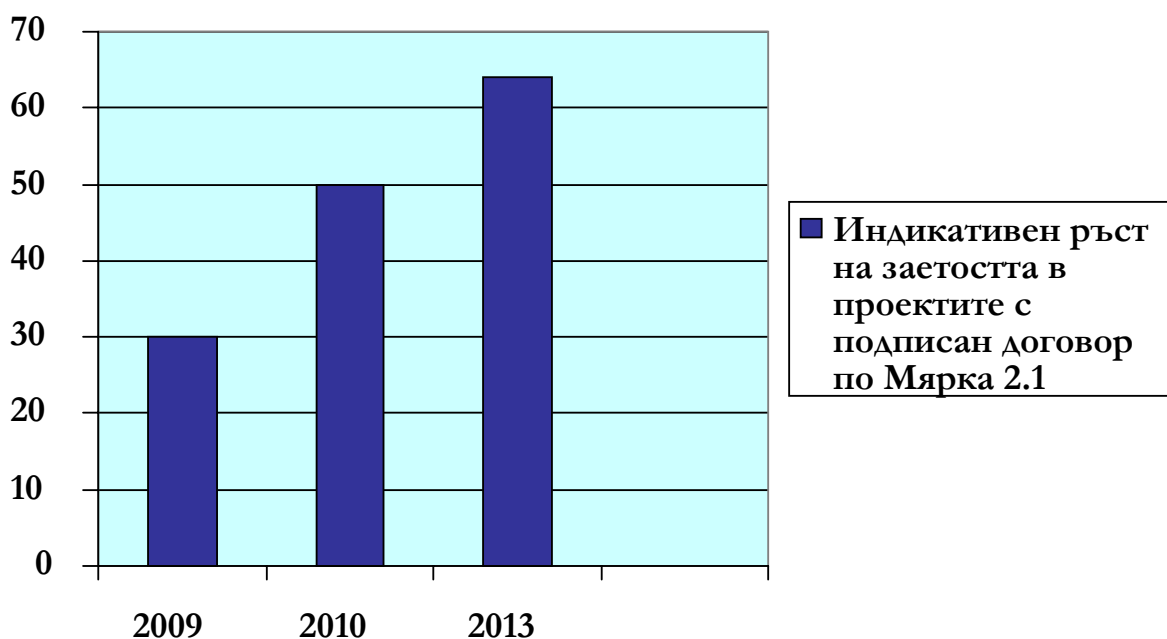
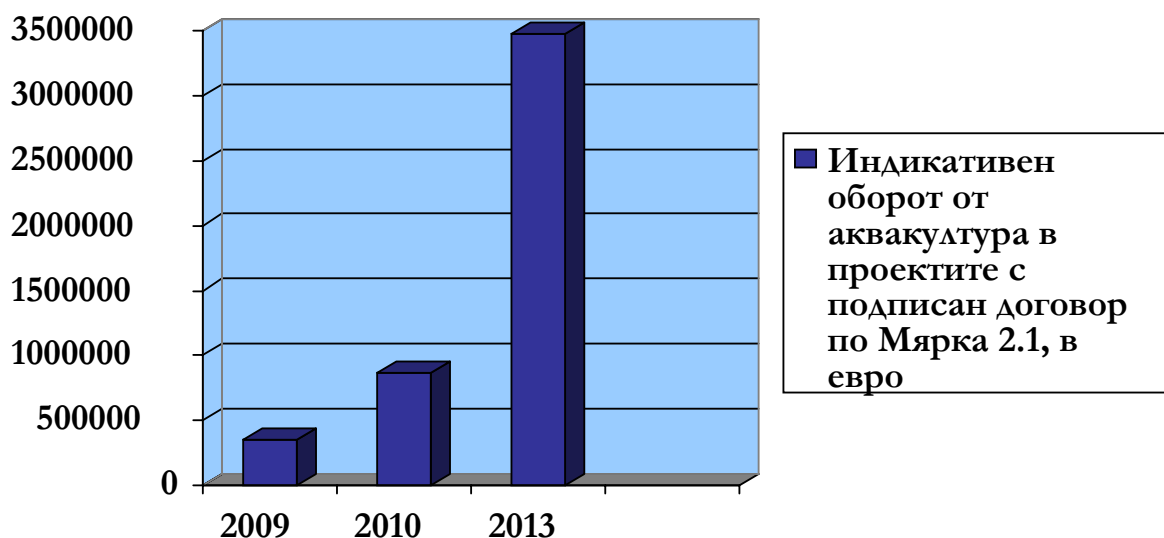
| индикатор | описание | първоначална стойност за периода | очаквана стойност в края на периода | разпределение по пол | цел 2010 | цел 2013 |
|------------------------------------|--|----------------------------------|-------------------------------------|----------------------|----------------------|---------------|
| 1. Тонове продукция от аквакултура | Годишно производство на Европейска змиорка | 0,00 | 150,00 | М | 30,00 | 140,00 |
| | Годишно производство на Дъгова пъстърва | 3,00 | 30,00 | М | 5,00 | 30,00 |
| | Годишно производство на Европейски сом | 0,00 | 15,75 | М | 0,00 | 15,75 |
| | Годишно производство на Толстолоб | 0,00 | 2,36 | М | 0,00 | 2,36 |
| | Годишно производство на Черноморска мида | 22,00 | 810,00 | М | 810,00 | 810,00 |
| | | 158,00 | 452,00 | М | 0,00 | 452,00 |
| | Годишно производство на Шаран | 0,00 | 192,00 | М | 62,40 | 192,00 |
| | Годишно производство на Есетра | 5,92 | 28,24 | М | 28,24 | 28,24 |
| | Годишно производство | 0,00 | 20,00 | М | 0,00 | 25,32 |
| Общо в тонове: | 188,92 | 1700,4 | М | 935,644 | 1701,6765 | |
| 2. Увеличаване на оборота | Оборот от производство на аквакултура | 0 BGL | 1 960 500 EUR | М | 381 300 BGL | 1 779 400 BGL |
| | | 4 563 BGL | 210 000 BGL | М | 35 000 BGL | 210 000 BGL |
| | | 0 BGL | 137 970 BGL | М | 0 BGL | 137 970 BGL |
| | | 0 BGL | 712 900 BGL | М | 712 900 BGL | 712 900 BGL |
| | | 659 000 BGL | 2 147 000 BGL | М | 0 BGL | 2 417 000 BGL |
| | | 0 BGL | 653 034 BGL | М | 168 480 BGL | 653 034 BGL |
| | | 29 600 BGL | 141 220 BGL | М | 141 220 BGL | 141 220 BGL |
| | | 0 BGL | 1 945 920 BGL | М | 260 000 BGL | 742 560 BGL |
| Общо в лева: | 693 163 BGL | 7 908 544 BGL | М | 1 698 900 BGL | 6 794 084 BGL | |
| Общо в EUR: | € 354 409 | € 4 043 575 | | € 868 634 | € 3 473 760 | |
| 3. Добавена стойност на зает | Брой заети лица на пълно работно време | 5 | 9 | | 9 | 12 |
| | | 2 | 2 | | 4 | 4 |
| | | 1 | 4 | | 1 | 5 |



| | | | | | | |
|--|----------|-----------|-----------|--|-----------|-----------|
| | | 1 | 1 | | 2 | 2 |
| | | 19 | 3 | | 19 | 22 |
| | | 1 | 8 | | 6 | 9 |
| | | 1 | 3 | | 4 | 4 |
| | | 0 | 10 | | 5 | 6 |
| | Общо бр: | 30 | 40 | | 50 | 64 |



■ Индикативни стойности на продукцията от аквакултура в проектите с подписани договори по Мярка 2.1, в тонове



За 2009 г. няма реално изпълнение по мярка 2.6 „Инвестиции в преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура”, поради стартирането на приема на проектни предложения по нея на 15.12.2009 г.

Обнародвани са следните подзаконовни нормативни актове, регламентиращи условията и реда за кандидатстване по мерки от Приоритетна ос № 2:



НАРЕДБА № 8 от 30.03.2009г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 2.6. „Инвестиции в преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура” по Приоритетна ос № 2 "Аквакултура, риболов във вътрешни водоеми, преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура" от Оперативната програма за развитие на сектор “Рибарство” на Република България, финансирана от Европейския фонд по рибарство за Програмен период 2007 – 2013 г. (ДВ бр. 28/14.04.2009 г.)

НАРЕДБА № 9 от 31.03.2009г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 2.5. „Риболов във вътрешни водоеми” по Приоритетна ос № 2 "Аквакултура, риболов във вътрешни водоеми, преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура" от Оперативната програма за развитие на сектор “Рибарство” на Република България, финансирана от Европейския фонд по рибарство за Програмен период 2007 – 2013 г. (ДВ бр. 29/17.04.2009 г.)

Изпратена за подпис от министъра на земеделието и храните е наредбата по мярка 2.3 „Мерки за опазване здравето на потребителя”.

ПРИОРИТЕТНА ОС № 3 „МЕРКИ ОТ ОБЩ ИНТЕРЕС”

По Приоритетна ос № 3 „Мерки от общ интерес” общият размер на публичните разходи е € 26 669 902, 67, от които € 20 002 427, 00 финансиране от Европейския фонд за рибарство и € 6 667 475, 67 национално съфинансиране, което представлява 25% от общия бюджет по ОПРСР.

Информация за финансовия напредък по приоритетната ос

| <i>Приоритетна ос</i> | <i>Общ бюджет на приоритетната ос (€)</i> | <i>Сума сключени договори (€)</i> | <i>Извършени плащания (€)</i> | | |
|-------------------------|---|-----------------------------------|-------------------------------|------------------------|----------------------------|
| | | | <i>Авансово плащане</i> | <i>Междино плащане</i> | <i>Окончателно плащане</i> |
| <i>Приоритетна ос 3</i> | 26 669 902,67 | <i>0</i> | <i>0</i> | <i>0</i> | <i>0</i> |

По Приоритетна ос № 3 „Мерки от общ интерес” до 31.12.2009 г. не са отворени за прием на проектни предложения мерки.



Обнародвани са следните подзаконовни нормативни актове, регламентиращи условията и реда за кандидатстване по мерки от Приоритетна ос № 3:

НАРЕДБА № 6 от 30.03.2009г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 3.3 „Инвестиции за реконструкция и модернизация на рибарски пристанища, места за разтоварване и закрити лодкостоянки” по приоритетна ос № 3 „Мерки от общ интерес” от Оперативната програма за развитие на сектор “Рибарство” (ОПРСР) на Република България, финансирана от Европейския фонд по рибарство за програмен период 2007 – 2013 г. (ДВ бр. 27/10.04.2009 г.)

НАРЕДБА № 13 от 08.05.2009 г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 3.4. „Развитие на нови пазари и промоционални кампании” по приоритетна ос № 3 „Мерки от общ интерес” по Оперативна програма за развитие на сектор “Рибарство” на Република България, финансирана от Европейския фонд по рибарство за периода 2007 – 2013 г. (ДВ бр. 37/19.05.2009 г.)

НАРЕДБА № 16 от 20.05.2009г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 3.1. „Колективни дейности” по приоритетна ос № 3 „Мерки от общ интерес” по Оперативна програма за развитие на сектор “Рибарство” на Република България, финансирана от Европейския фонд по рибарство за периода 2007 – 2013 г. (ДВ бр. 42/05.06.2009 г.)

НАРЕДБА № 17 от 21.05.2009г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 3.5. „Пилотни проекти” по Приоритетна ос № 3 "Мерки от общ интерес" от Оперативна програма за развитие на сектор “Рибарство” на Република България, финансирана от Европейския фонд по рибарство за периода 2007 – 2013 г. (ДВ бр. 42/05.06.2009 г.)

НАРЕДБА № 22 от 24.09.2009г. за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 3.2 „Мерки, предназначени за опазване и развитие на водната фауна и флора” по приоритетна ос № 3 „Мерки от общ интерес” от Оперативната програма за развитие на сектор “Рибарство” (ОПРСР) на Република България, финансирана от Европейския фонд по рибарство за програмен период 2007 – 2013 г. (ДВ бр. 79/06.10.2009 г.)

Изпратена за подпис от министъра на земеделието и храните е наредбата по мярка 3.6 „Пренасочване на риболовни кораби за дейности извън риболова”.

С обнародването или пълното изготвяне на подзаконовите нормативни актове по всички мерки от Приоритетна ос № 3 „Мерки



от общ интерес”, през 2009 г. е приключило изготвянето на националната законодателна рамка по тази ос.

Във връзка с прилагането на мярка 3.3. „Инвестиции за реконструкция и модернизация на рибарски пристанища, места за разтоварване и закрити лодкостоянки” е създадено Държавно предприятие „Рибни ресурси” ЕООД към МЗХ, което да стопанисва регистрираните рибарски пристанища. С Решение на Министерски съвет „Пристанище Созопол” е преобразувано от имот-публична държавна собственост в имот-частна държавна собственост и е предоставено на Министерството на земеделието и храните за безвъзмездно управление –18.12.2008 г. С протокол от 01.12.2009 г. „Пристанище Созопол” е предадено от МЗХ на „Рибни ресурси” ЕООД.

ПРИОРИТЕТНА ОС № 4 „УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА РИБАРСКИТЕ ОБЛАСТИ”

По Приоритетна ос № 4 „Устойчиво развитие на рибарските области” общият размер на публичните разходи е € 16 001 941, 60, от които € 12 001 456, 20 финансиране от Европейския фонд за рибарство и € 4 000 485, 40 национално съфинансиране, което представлява 15% от общия бюджет по ОПРСР.

Информация за финансовия напредък по приоритетната ос

| <i>Приоритетна ос</i> | <i>Общ бюджет на приоритетната ос (€)</i> | <i>Сума сключени договори(€)</i> | <i>Извършени плащания (€)</i> | | |
|-------------------------|---|----------------------------------|-------------------------------|------------------------|----------------------------|
| | | | <i>Авансово плащане</i> | <i>Междино плащане</i> | <i>Окончателно плащане</i> |
| <i>Приоритетна ос 4</i> | <i>12 001 456,20</i> | <i>0</i> | <i>0</i> | <i>0</i> | <i>0</i> |

По Приоритетна ос № 4 „Устойчиво развитие на рибарските области” за прием е отворена мярка 4.1. „Развитие на рибарските области”.

За 2009 г. изпълнението по мярка 4.1. „Развитие на рибарските области” е както следва:

С цел да бъдат определени тези потенциални рибарски групи, които имат най-голям финансов, човешки и организационен ресурс за изработването и прилагането на успешна стратегия за местно развитие, със



заповед на Изпълнителния Директор на ИАРА е сформирана Работна група, която след направен анализ на всяка потенциална рибарска област на основата на официални източници на информация и критерии за избор на потенциални рибарски групи, включени в Регламенти 1198/2006 и 498/2007 за Европейския Фонд за Рибарство и Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство”, определя следните пет потенциални рибарски групи, към които да бъде отправена покана за подаване на Декларации за изразяване на интерес за изграждане на местно публично-частно партньорство:

1. **Тутракан, Сливо поле и Главиница;**
2. **Шабла, Каварна и Балчик;**
3. **Несебър и Поморие;**
4. **Созопол, Приморско и Царево;**
5. **Девин, Доспат и Батак.**

Регистрирани и одобрени от УО са следните Декларации за изразяване на интерес за изграждане на публично-частно партньорство:

1. **Тутракан, Сливо поле и Главиница, с водещ партньор община Тутракан;**
2. **Шабла, Каварна и Балчик, с водещ партньор община Шабла;**
3. **Несебър и Поморие, с водещ партньор община Поморие;**
4. **Созопол, Приморско и Царево, с водещ партньор община Приморско;**
5. **Девин, Доспат и Батак, с водещ партньор община Доспат.**

Обнародвана е **НАРЕДБА № 7 от 30.03.2009 г.** за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 4.1 „Развитие на рибарските области” по приоритетна ос № 4 „Устойчиво развитие на рибарските области” от Оперативната програма за развитие на сектор “Рибарство” на Република България, финансирана от Европейския фонд по рибарство за програмен период 2007 – 2013 г. (ДВ бр. 28/14.04.2009г.), с което е приключило изготвянето на националната законодателна рамка по тази ос.

3.3. ФИНАНСОВА ИНФОРМАЦИЯ /всички финансови данни се изразяват в EUR/.

Цялата територия на Република България попада в цел Сближаване.



| | Платени от бенефициентите разходи, включени в Заявленията за плащане, изпратени на Управляващия орган | Съответстващо публично финансиране | Съответстващ принос от ЕФР | Разходи, платени от органа, който отговаря за извършването на плащания на бенефициентите | Ангажирано от управляващия орган участие на ЕФР | Общо плащане, заявено пред Комисията Да се посочи базата за изчисление на приноса на Общността (чл.76, параграф 1 или чл. 76, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1198/2006 на Съвета) | Общо плащания, получени от Комисията |
|------------------|---|------------------------------------|----------------------------|--|---|--|--------------------------------------|
| Приоритетна ос 1 | 0 | 0 | 0 | 0 | 18 191,14 | 0 | 0 |
| Приоритетна ос 2 | 0 | 0 | 0 | 130 227, 23 | 2 153 478, 57 | 0 | 0 |
| Приоритетна ос 3 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Приоритетна ос 4 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Приоритетна ос 5 | 50 965, 01 | 12 741, 25 | 38 223, 76 | 50 965, 01 | 336 101, 69 | 0 | 0 |
| Всичко общо: | 50 965, 01 | 12 741, 25 | 38 223, 76 | 181 192, 24 | 2 507 771, 40 | 0 | 0 |

3.4. АНАЛИЗ НА КАЧЕСТВОТО

Достигнатите през 2009 г. стойности на определените в Оперативната програма физически индикатори показват недостатъчното реализиране на първоначално заложените цели. Причината за това е забавянето на



изграждането на системата за управление и контрол, дължащо се по-конкретно на:

- Късното приемане на Регламент (ЕО) № 498/2007 на Комисията за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 1198/2006 на Съвета относно Европейския фонд за рибарство - 26.03.2007 г.
- Нотификацията от Генералния секретариат на Европейската комисия, както и Решението на Комисията относно одобряване на Оперативната програма за развитие на сектор „Рибарство” за Програмния период 2007 - 2013 година съответно са дадени на 14.12.2007 г.
- Изграждането на законодателната рамка, регламентираща условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОПРСР следователно стартира през 2008 г.
- През 2008 г. са изработени и приети и други документи, свързани с цялостното изпълнение на Оперативната програма, като: Документът за критерии за избор на проекти, приет на Второто редовно заседание на Комитета за наблюдение на ОПРСР на 12.06.2008 г., както и Документът за определяне на премията по ОПРСР, приет на Първото редовно заседание на Комитета за наблюдение на ОПРСР на 12.03.2008 г.
- През 2008 г. продължава активното въвеждане на системите за управление и контрол на ОПРСР, в рамките на което са извършени: подписване на Тристранното споразумение, уреждащо взаимоотношенията между органите, участващи в прилагането на Оперативната програма /подписано на 12.12.2008 г./, Одитна стратегия на Оперативната програма /изпратена на ЕК на 03.09.2008 г./, Документът за описание на системата за управление и контрол /предоставен на ОО на 10.10.2008 г./, Правилници за работа на органите, свързани с прилагането на ОПРСР, изграждане и въвеждане на Подсистемата за регистрация, управление и контрол на европейски проекти „Акстър-Попаи”.

Наличието на изброените документи и системи е необходимото условие за ефективното, законосъобразно и целесъобразно прилагане на ОПРСР и задължителната предпоставка за реалното отваряне на мерките за прием на проектни предложения. Във връзка с това през 2008 г. УО концентрира дейността си в тази насока и реално прилагане на ОПРСР няма.

През 2009 г. продължава работата върху гореизброените документи, с оглед на отстраняване на получени коментари и забележки, и доусъвършенстване на системата за управление и контрол.

Постигнатият напредък в изграждането на системата за управление и контрол през 2009 г. прави възможно отварянето за прием на проектни



предложения на мерки от ОПРСР. В резултат на това през 2009 г. общо договорените средства по Оперативната програма са 3,34%, а общо изплатените средства - 0,19%. Ниският процент финансово изпълнение се обяснява с незадоволителното качество на регистрираните проектни предложения. Системата за управление и контрол на ОПРСР и подзаконовата нормативна уредба, регулираща реда и условията за кандидатстване по Оперативната програма, са разработени в съответствие с чл. 59, буква а) от Регламент (ЕО) № 1198/2006, съгласно който проектите, избрани за финансиране, трябва да бъдат в съответствие с критериите, приложими към оперативната програма и да съответстват, за целия период на изпълнение, на приложимите национални разпоредби и разпоредбите на Общността. От общо регистрирани 64 проектни предложения през 2009 г., 25 отговарят на тези изисквания и са одобрени.

Същевременно видовете инвестиции, допустими за реализиране по мярката, в която е концентриран най-големия интерес и най-големия финансов ресурс – мярка 2.1. „Производствени инвестиции в аквакултурата”, изискват дълъг период на подготвяне. Подготвителната фаза на добиване на необходимите лицензи, техническо подготвяне на проекта и т.н. продължава поне 6 - 9 месеца. Значителен е броят на кандидат-бенефициентите, които за първи път реализират инвестиции в сектора на аквакултурата и съответно стартират изграждането на нови производствени мощности, което допълнително забавя процеса на подготвяне на проектите и усвояване на финансовия ресурс по мярката. Тези кандидат-бенефициенти срещат по-големи трудности и в осигуряването на финансиране, с оглед на факта, че е по-трудно за тях да обезпечат повишените изисквания на банковите институции за отпускане на кредити.

По голяма част от одобрените проекти са с сключени анекси към договорите за удължаване на срока на изпълнение на отделните етапи по проектите. Освен трудностите при финансовото обезпечаване на предвидените за реализиране дейности, исканията за удължаване се получават и в следствие на неподходящи атмосферни условия, забавяне на доставките на закупените материални активи и т.н.

Малкият брой регистрирани проектни предложения по мярка 1.3. „Инвестиции на борда на риболовните кораби и селективност” се обяснява с факта, че отговарящите на изискванията кандидат-бенефициенти отказват да спазват изискването на чл. 59, параграф 1, г) бенефициентите да поддържат или отделна счетоводна система, или подходящ счетоводен код за всички сделки, отнасящи се до проекта.

Като цяло, трябва да се отчете и фактът, че кандидат-бенефициентите по ОПРСР са лица, предимно в сферата на частния бизнес и то в сектор, който не е добре икономически развит в България. България е и на едно от



последните места по консумация на риба, което предопределя ограничения пазар за реализиране на продукцията от риболов и аквакултура и съответната ниска перспективност на сектор „Рибарство”. Този факт частично обуславя липсата на интерес към Оперативната програма.

От своя страна, в отговор на изброените обстоятелства, УО е предприел необходимите мерки, с които да облекчи бенефициентите в процеса на подготовка на проектите и кандидатстване. В т.5 Информация и популяризиране са подробно посочени предприетите информационни мерки, насочени изцяло към подпомагане на заинтересованите страни. Изготвени са и Ръководства за кандидатстване по всички мерки, които са отворени за прием на проектни предложения. Трябва да се отчете и фактът, че процедурите за кандидатстване по ОПРСР са от най-кратките, в сравнение с Оперативните програми по Структурните и Кохезионния фонд и Програмата за развитие на селските райони.

Към 31.12.2009 г. е невъзможно да бъде отбелязан напредък в стойностите на физическите индикатори на ниво проект и приоритетна ос. Този факт се обуславя от естеството и видовете инвестиции на одобрените проекти и регламентирания срок от 2 години за изпълнение на проектите. До края на 2009 г. не е подадена Заявка за междинно плащане, която е индикация за завършен етап от конкретен проект, чиито разходи са верифицирани.

В резултат на изпълнението на ОПРСР през 2009 г., може да се направи изводът, че реалното прилагане на Оперативната програма поставя началото на реализирането на следните предварително заложените в нея цели:

➤ Изпълнение на Цел 1: *Да се осигури конкурентоспособност и устойчивост на сектор “Рибарство”* и Цел 2: *Да се развие пазара на продуктите от риболов и аквакултурно производство:*

За изпълнението на Цел 1 и Цел 2 през 2009 г. УО оцени общо 24 проектни предложения по **мярка 2.1. „Производствени инвестиции в аквакултурата”** и **мярка 1.3. „Инвестиции на борда на риболовните кораби и селективност”**.

Най-голям е броят регистрирани и одобрени проекти по **мярка 2.1. „Производствени инвестиции в аквакултурата”** - 23 от общо 64, и съответно 8 от общо 9 сключени договора през 2009 г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ от ЕФР са по тази мярка. Заложените цели и видове инвестиции в регистрираните и одобрени проекти показва тенденцията представителите на българския аквакултурен сектор да насочат дейността си към повишаване качеството на продукцията и технологичното ниво, прилагане на добрите производствени практики, система за мониторинг на качеството, санитарни и хигиенни мерки. Така заложените



цели отговарят на целите, посочени в ОПРСР. От характерът на постъпилите Заявления за кандидатстване по мярка 2.1 може да се направи изводът, че подсекторът „Аквакултура” в България се придържа към препоръчаните в ОПРСР практически стъпки за реструктуриране на производството на аквакултури с цел подобряване качеството на рибата и другите водни организми, увеличаване на разнообразието от видове риба и развитие на производството на морски аквакултури. В резултат на изпълнението на мярка 2.1. се постави началото на:

- Увеличаване на годишното производство на продукти от аквакултура;
- Развиване на морската аквакултура;
- Обезпечаване устойчивото и ускорено развитие на сладководните и морските аквакултури;
- Подобряване доходността на фирмите работещи в сектор “аквакултура” чрез интензификация на съществуващата производствена база посредством внедряване на модерни технологии, методи и средства за производство и чрез изграждане на нови интензивни стопанства, включително на садкови ферми, за пълноценно и ефективно ползване на наличния язовирен и друг воден фонд;
- Адаптиране и внедряване в производството на модерни технологии, методи и оборудване в производството на аквакултури, чрез реализиране на проекти на базата на партньорство между науката и производството.

➤ Изпълнение на Цел 3: *Да се подкрепи устойчивото развитие на рибарските области и да се подобри качеството на живот в тях:*

Значителен напредък през 2009 г. е постигнат и по отношение на стартирането на прилагането на **Приоритетна ос № 4 «Устойчиво развитие на рибарските области»**, което се осъществява съвместно с представители на ФАР-НЕТ „Европейска мрежа на Местните инициативни рибарски групи”, създадена с подкрепата на Европейската Комисия. В подготвителния етап на процеса по изграждане на Местните инициативни рибарски групи в България и изработването на техните местни стратегии за развитие, УО се концентрира върху предоставянето на методическа помощ на потенциалните групи и идентифицираните партньори и организирането на процеса на изграждане на МИРГ. В резултат на съвместните усилия на УО и ФАР-НЕТ, през 2009 г. стартира процесът по изграждане на всичките пет потенциални МИРГ, към които е отправена покана за подаване на Декларации за изразяване на интерес за изграждане на публично-частно партньорство.



➤ Изпълнение на Цел 4: *Да се подпомогне изпълнението на Оперативната програма в рамките на Общата политика по рибарството на ЕС:*

Друга насока, в която УО акцентира през 2009 г., е изграждането на нормативната база, регулираща условията и реда за кандидатстване по мерките от ОПРСР, в резултат на което до 31.12.2009 г. са изработени 17 от общо 19 наредби, а по някои Приоритетни оси изцяло е приключил процесът на изграждане на законовата рамка. Същевременно, с цел облекчаване на условията и реда за кандидатстване на бенефициентите и подобряване на качеството на прилагането на Оперативната програма, са ревизирани някои текстове в обнародваните наредби. В допълнение, през 2009 г. са изпълнени и следните цели, заложи в ОПРСР:

- Изградена е адекватна система за управление и контрол по отношение прилагането на Оперативната програма за ЕФР;
- Укрепен е административният капацитет на органите, свързани с прилагането на Оперативната програма;
- Изготвени са споразумения с други органи и звена, свързани с прилагането на Оперативната програма.

В тази насока, качеството на постигнатия напредък спрямо първоначално заложените цели може да се оцени като задоволително. При тази оценка трябва да се вземе предвид и фактът, че Република България се намира в своя първи програмен период на прилагане на структурни мерки в сектор „Рибарство”, финансирани от Европейския съюз, и е необходимо време представителите на сектора да изградят своята проектна култура и капацитет, която да отговаря на националните и европейски изисквания. Същевременно спецификата на допустимите за реализиране дейности от ОПРСР изисква определен подготвителен период за осигуряване на необходимите лицензии, разрешителни и др. изискуеми документи. Световната икономическа и финансова криза също се отрази върху осигуряването на частно съ-финансиране за изпълнение на предвидените в проектите дейности.

3.5 Ред и условия за мониторинг

Мониторингът на изпълнението на договорите по проектите през 2009 г. е осъществяван чрез извършването на проверки на място. Проверките на място се извършват от отдел „Технически инспекторат” в Дирекция „Европейски фонд за рибарство” към УО и представляват технически проверки по одобрение на проектите, технически проверки по постъпили искания за изменение и допълнение на вече сключени договори, технически проверки по мониторинг на проектите и технически междинни проверки по време на изпълнение на проектите.



През 2009 г. са извършени 11 технически проверки на място по одобрение на проектите и по постъпили искания за изменение и допълнение на вече сключени договори .

Към 31.12.2009 г. подписаните договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са в първоначална фаза на изпълнение, което не позволява извършването на пълния цикъл на нормативно изисквания мониторинг на одобрените проекти от страна на УО. На този етап е допустимо генерирането на прогнозни данни от тези проекти за целите на следенето на заложените индикатори.

Съгласно включените в процедурния наръчник на отдел „Програмиране и мониторинг”, Дирекция „Европейски фонд за рибарство” Процедура за следене на индикаторите за резултатност, заложен в Оперативната програма, както и Процедура за следене и докладване на индикаторите за наблюдение на дейностите, съгласно Регламент на ЕК № 498/2007, УО регулярно поддържа базата данни на следените индикатори. Прогнозните данни се взимат от одобрените проекти.

В изпълнение на разписаната в Правилника за работа на Дирекция „Европейски фонд за рибарство” Процедура за мониторинг и контрол по спазване на Споразумение за делегиране на функции по прилагане на Оперативната програма за развитие на сектор „Рибарство”, на ДФЗ – Разплащателна агенция, в качеството и на Междинен орган, Управляващият орган осъществява набор от контролни и надзорни процедури, насочени към осигуряване адекватното изпълнение на функциите от страна на Междинното звено, при спазване на приложимата нормативна уредба и постигане на дългосрочните цели на ОПРСР. УО осъществява предварителен, текущ и последващ контрол над делегираните функции, който обхваща административните, финансовите, техническите и физическите аспекти на операциите.

През 2009 г. Управляващият орган осъществи предварителния контрол на делегираните функции, който обхваща одобрението на процесите по изграждане, поддържане и актуализиране на системите за финансово управление и контрол от Междинното звено по прилагане на Оперативната програма за развитие на сектор „Рибарство”.

На 18.06.2009 г. е проведено **Четвъртото редовно заседание на Комитета за наблюдение** изпълнението на Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство”. Представени за обсъждане са следните документи и изнесени презентации:

Точка 1. Приемане на дневния ред на заседанието на Комитета за наблюдение и одобряване на Протокола от Третата среща на Комитета за наблюдение на Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство”.



Точка 2. Разглеждане и одобряване на Годишния доклад за изпълнението на Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство” за 2008 г.

Точка 3. Представяне на степента на изпълнение на Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство”.

Точка 4. Представяне на Интернет страницата на Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство”.

Точка 5. Презентация на Enterprise European Network.

Точка 6. Представяне на Зелената книга за реформите в Общата политика по рибарство на ЕС.

Точка 7. Представяне на Одитната стратегия на ОПРСР.

Точка 8. План за управление на европейската змиорка и научните изследвания на запасите от калкан.

Решения, взети на Четвъртото редовно заседание на КН:

- приемане на Годишния доклад за изпълнение на ОПРСР за 2008 г.

3.6. Появили се значителни проблеми и предприети мерки за разрешаването им

▪ **Забавяне на процедурата за получаване на оценка на съответствие на системите за управление и контрол на ОПРСР**

През 2009 г. Одитния орган по ОПРСР системно пренебрегва осигуряването на пълна информираност на УО за извършваната от него дейност. По част от приключилите одити към УО не са изпращани задължителните доклади с одитни констатации и препоръки, които са основният резултат от дейността на това звено и имат важна роля при иницирирането на корективни мерки за усъвършенстване на Системата за управление и контрол. В рамките на провежданите одити, УО не е получавал никакви индикации за извършваните проверки. Не е представен на УО и Годишния контролен доклад за 2009 г. Посочените действия представляват неспазване на задълженията на ОО по ОПРСР и нарушение, както изискванията на Регламентите по ЕФР /чл. 61, параграф 1, буква г) на Регламент (ЕО) № 1198/2006 на Съвета/, така и на Устройствения правилник на МЗХ / чл. 41, ал. 2, т.11 от УС, приет с ПМС № 265, обн. ДВ., бр. 90 от 13.11.2009 г./.

След извършената редакция на документа „Описание на системата за управление и контрол” и изпращането му в двустранно уговорения срок към ОО на 16.11.2009 г., до УО постъпва единствено Заповед РД 09-942/10.12.2009 г. на министъра на земеделието и храните за стартиране на одит за оценка на съответствието със задна дата, считано от 30.11.2009 г. По протичащия одит УО не е получавал абсолютно никаква обратна връзка, не



са постъпвали искания за предоставяне на документи и справки, не са провеждани интервюта със служители на дирекция ЕФР.

В хода на извършвания повторен одит по оценка на съответствието, УО нееднократно е сигнализирайл ръководството на Министерство на земеделието и храните, Секретаря на Съвета за управление на средствата от ЕС за опасенията си, свързани със своевременното и незабавно изготвяне на Доклад за оценка на съответствието и изпращането на комплекта документи до ЕК и съответното успешното приключване на процедурата по оценка на съответствието с издаване на положителна оценка от ЕК и начинът, по който ОО изпълнява задълженията си във тази връзка. С навременното отстраняване на констатираните несъответствия, касаещи настъпилите през първата половина на ноември, 2009 г. измененията в структурата и функциите на МЗХ и ДФЗ след обнародването на новите им устройствени правилници, УО е изпълнил задълженията си в синхрон с общия стремеж за ускоряване успешното приключване на процедурата по оценка на съответствието и получаването на положително становище от ЕК.

Предлагани решения:

1. Осъществяване на по-строг контрол върху дейността на Дирекция „Наблюдение, координация и административен контрол на Разплащателната агенция” от страна на съответните длъжностни лица.
2. Завършване на Оценката на съответствието на системите за управление и контрол на ОПРСР в спешен порядък.

▪ Затруднение в осигуряването на регламентирания размер частно съ-финансиране по проектите

Световната икономическа и финансова криза намери своето отражение и в изпълнението на ОПРСР през 2009 г. Кандидатите за безвъзмездна финансова помощ по отворените за прием на проектни предложения мерки изпитват затруднения в осигуряването на задължителния процент частно съ-финансиране, което води до невъзможност част от тях да пристъпят към реализиране на своите проекти.

Предлагани решения: За да подпомогне кандидатите по ОПРСР в тази насока, през 2009 г. УО инициира срещи с представители на Българска банка за развитие, в рамките на която е създаден Националният гаранционен фонд, и други търговски банки. Целта на водените преговори е стартирането на прилагането на гаранционната схема, която да улесни достъпа на финансиране за малки и средни предприятия /МСП/ от сектор „Рибарство”, като компенсира липсата на история или достатъчно обезпечение при кандидатстване за кредит, както и ще намалява риска, поеман от търговските банки в страната, кредитиращи МСП.



3.7. Препоръки на Комисията след годишен преглед на Оперативната програма

На проведеното на 18.06.2009 г. **Четвъртото редовно заседание на Комитета за наблюдение** изпълнението на Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство”, от страна на ЕК е обърнато внимание, че е риск за администрацията да одобрява проекти преди положително становище по Оценката на съответствие на Системите за управление и контрол. Направени са препоръки за незабавно стартиране прилагането на дейностите по приоритетна ос № 4 „Устойчиво развитие на рибарските области”, както и на необходимостта да бъде извършено научно изследване на запасите от основните видове риба в Общностните води на Черно море. Научните резултати ще дадат насоки в изготвянето на План за приспособяване на риболовното усилие. Необходимостта от стабилност в администрацията също е отбелязано като препоръка от страна на представителите на Европейската комисия.

Със стартирането на процеса по изграждане на Местните инициативни рибарски групи и изработването на местните стратегии за развитие /публикувана първа покана за прием на Декларации за изразяване на интерес – **15.10.2009 г.**/ УО предприе необходимите мерки за отстраняване на направената от ЕК препоръка. Същевременно от страна на българската и румънската администрация е постигната договореност за осъществяването на съвместно научно изследване на запасите от основните видове риба в Общностните води на Черно море.

След извършена редакция от УО, документът „Описание на системата за управление и контрол” е изпратен в двустранно уговорения срок към ОО на 16.11.2009 г. Съгласно Заповед № РД-09-942/10.12.2009 г. от Дирекция „Наблюдение, координация и административен контрол на Разплащателна агенция” - Одитен орган по ОПРСР, е открит одит за оценка на съответствието на системите за управление и контрол на органите по ОПРСР в т.ч и в Сертифициращия орган.

В периода 07.12 - 09.12.2009 г. е извършена **одитна мисия от страна на Главна Дирекция „Морски въпроси и рибарство”, ЕК.** Констатациите, които са направени по време на мисията са следните:

- Осъществен е напредък в процеса на прилагане на Оперативната програма в България и в организацията за управление и контрол.
- Необходим е допълнителен прогрес по отношение на прехвърлянето в средносрочен аспект на функциите по одита и сертифицирането на разходите към Министерство на финансите, с цел да бъде осигурено пълно разделение на функциите между различните звена,



отговарящи за прилагането на програмата. Следва да бъде взето решение за децентрализирането на тези дейности, в тясно сътрудничество с Министерство на финансите.

- Необходим е допълнителен прогрес по отношение на въвеждането на прозрачни процедури за оценка на значимите проекти в областта на аквакултурата и преработката на продукти, от страна на банки или други специализирани институции.

- Обърнато е внимание върху извършването на промени в системата за управление и контрол, съгласно направените от Главна Дирекция „Морски въпроси и рибарство”, ЕК коментари и в кратки срокове да се предоставят преработените документи във връзка с оценката на съответствието на системата за управление и контрол с правилата на ЕФР.

- Изразени са очакванията обнародваните наредби, регламентиращи условията и реда за кандидатстване по мерките от ОПРСР да бъдат приведени в съответствие с правилата и изискванията на ЕФР.

- Изразено е задоволство от проекта на план за контрол на улова на калкан, представен на Комисията, която очаква окончателната версия на документа в най-кратки срокове. Посеченият план би могъл да послужи за основа на план за приспособяване на риболовното усилие.

Във връзка с направените констатации за извършването на оценка на проекти в областта на аквакултурата и преработката на продукти, от страна на банки или други специализирани институции, което ще допринесе и за осигуряването на повече прозрачност в процеса на избор на значимите проекти в посочената област, УО е предприел необходимите мерки за установяване на контакти с представители на банковите институции и въпросът е в процес на дискутиране.

В т. 3.6. Появили се значителни проблеми и предприети мерки за разрешаването им са описани предприетите стъпки във връзка с коментарите на ГД „МАРЕ” по отношение на извършването на оценката на съответствието на системата за управление и контрол на ОПРСР.

Планът за контрол на улова на калкан е завършен. Предстои одобрението му от Министъра на земеделието и храните.

3.8. Повторно платена или повторно използвана помощ – не е приложимо към 31.12.2009 г.

3.9. Значителна промяна по смисъла на чл. 56 от Регламент (ЕО) № 1198/2006 на Съвета – не е приложимо към 31.12.2009 г.



3.10. Промени в контекста и общите условия за изпълнението на Оперативната програма – не е приложимо към 31.12.2009 г.

4. ИЗПОЛЗВАНЕ НА ТЕХНИЧЕСКАТА ПОМОЩ

За 2009 г. изпълнението по Приоритетна ос № 5 „Техническа помощ” е както следва:

Изплатени проекти: 3 на стойност 50 965,06 (€).

Изпълнени проекти:

- Организиране на конференция «Подготовка за стартирането на Приоритетна ос 4 в България»;
- Допълнителни възнаграждения на Сертифициращия орган, Одитния орган и Междинното звено на УО.

Изплатените средства по Приоритетна ос № 5 „Техническа помощ” през 2009 г. са 1,00%.

5. ИНФОРМАЦИЯ И ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ

В изпълнение на отговорностите си по чл. 39 от Регламент на Комисията (ЕО) № 498/2007 УО осигурява за целите на избора на проекти максимално високо ниво на информираност на потенциалните кандидати за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ относно специфичните условия, които се отнасят до продуктите или услугите, които се доставят в рамките на проекта, плана за финансиране, срока за изпълнение, както и финансовата и друга информация, която следва да се съхранява и докладва при поискване. Всички тези параметри се съдържат в утвърдените наредби, регламентиращи реда и условията за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по отделните мерки от ОПРСР. Установеният нормативен ред за подпомагане по ОПРСР на национално ниво е публично достояние за широката общественост, тъй като наредбите по мерките от ОПРСР се обнародват в държавен вестник.

Освен задължителната публикация в държавен вестник на нормативните актове, регламентиращи прилагането на ОПРСР на национално ниво, информираността на потенциалните кандидати за подпомагане се реализира в контекста на изпълнението на мерките за информация на потенциални бенефициенти, съгласно чл. 51, параграф 2, буква а) от Регламент на Съвета (ЕО) № 1198/2006, според който УО следва да информира потенциалните кандидати относно възможностите, предлагани от ОПРСР, както и относно правилата и методите, управляващи достъпа до финансиране. С оглед изпълнението на тези задължения, през



2009 г. в УО е разработена самостоятелна интернет страница на ОПРСР /<http://oprsr.government.bg/>, чрез което се гарантира, че ОПРСР е оповестена сред широката общественост с подробни данни за финансовия принос от ЕФР, както и че информацията е предоставена на всички заинтересовани страни. Посредством разработеният информационен продукт цялата информация относно ОПРСР получава възможно най-високата степен на публичност и общодостъпност за широката общественост. В изпълнение на чл. 29 от Регламент на Комисията (ЕО) № 498/2007 на интернет страницата на ОПРСР е поместена пълна информация относно:

- **правилата за допустимост** /обнародваните наредби по отделните мерки на ОПРСР/, които трябва да бъдат изпълнени от кандидатите, за да могат да получат финансиране в рамките на ОПРСР
/ http://oprsr.government.bg/?page_id=17/
- **описание на процедурите** за разглеждане на заявления за финансиране и съответните периоди;
/ http://oprsr.government.bg/?page_id=237/
- **критериите за избор на проекти за финансиране**
/ http://oprsr.government.bg/wp-content/uploads/2009/03/kriterii_bg_02_06_20081.pdf/
- **списък с бенефициентите**, наименованията на одобрените проекти и размера на публичното финансиране, отпуснато за изпълнението им, съгласно чл. 31, ал. 2, буква г) на Регламент на Комисията (ЕО) № 498/2007
/ http://oprsr.government.bg/wp-content/uploads/2009/03/Spisuk-na-beneficientite-po-OPRSR_05.10.09.doc/
- **лицата за контакт на национално и местно равнище**, които могат да предоставят информацията относно ОПРСР
/ http://oprsr.government.bg/?page_id=21/

УО изпълнява всички изисквания за публичност и прозрачност съгласно **Европейската инициатива за прозрачност в Зелената книга от 03.05.2006 г.** и относно публикуването на данни за бенефициентите на фондове на Общността.

Във връзка със задължението на УО да публикува по електронен или друг път списъка с бенефициентите, УО информира всички потенциални кандидати за безвъзмездна финансова помощ и одобрени бенефициенти, че одобрението за финансиране означава, че те са съгласни да бъдат включени в списъка с бенефициенти, публикуван в съответствие с член 31, ал. 2, буква г) от Регламент на Комисията (ЕО) № 498/2007. За целта в заявленията за



кандидатстване, разработени от УО по отделните мерки на ОПРСР, в част Г Декларации, се изисква всеки кандидат да декларира, че е запознат че отговорните институции УО, МЗХ и ЕК могат да публикуват кратки данни за одобрените проекти, включително името на бенефициента, описание на проекта и размера на предоставената безвъзмездна финансова помощ.

В изпълнение на чл. 29, параграф 4 от Регламент на Комисията (ЕО) № 498/2007 УО осъществява сътрудничество с **Асоциацията на производителите на рибни продукти БГ ФИШ** за целите на разпространяването сред широката общественост на гореизброената информация. Асоциацията подпомага популяризирането на ОПРСР чрез поместване на линк към интернет страницата на ОПРСР в раздел „ВРЪЗКИ” на своята интернет страница /<http://www.bgfish.com/?page=links&t=/> и чрез редовно отразяване на напредъка по прилагане на ОПРСР в регулярните публикации **BG FISH NEWS** /<http://www.bgfish.com/?page=shNews&t=n&nid=104/>, които се поместват на интернет страницата в раздел „НОВИНИ”.

Подробна информация за ОПРСР е поместена и на официалната интернет страница на Министерството на земеделието и храните; /<http://www.mzh.government.bg/article.aspx?rmid=366&id=366&lang=1&lmid=0/>

Комуникационни индикатори за 2009 г.

- Общ брой публикации/излъчвания в медиите – 113
- Брой изнесени публични презентации – 22
- Брой инициирани публикации/излъчвания, вкл. платени – 20
- Брой организирани интервюта – 5
- Брой организирани публични събития (форуми, конференции, инфо дни, прес-конференции, роуд-шоу, Ден на отворените врати и др.) – 28
 - Брой изработени печатни материали (ръководства, резюмета, книжки, брошури, информационни листовки и др.) – 3000
 - Брой разпространени печатни материали – 2000
 - Степен на удовлетвореност от печатните материали (средно) – 90%
 - Брой изработени аудио-визуални материали (филми, клипове и др.) – 1 Филм за мярка 1.3 и мярка 1.2 от ОПРСР
- Брой излъчвания на аудио-визуалните материали – 20
- Брой изработени аудио-визуални материали на носител (флаш памет, CD и т.н) – 500
- Брой разпространени носители с аудио-визуални материали - 350
- Степен на удовлетвореност от промоционалните материали – 80 %



- Общо за всички събития - присъствали 1 160 души, средна степен на удовлетвореност - 90%, последвали публикации - 93

Публикуването на цялата необходима информация и документация относно процеса на кандидатстване на Интернет страницата на ОПРСР, както и изработването на Ръководства за кандидатстване, предоставя възможност всички заинтересовани страни да се запознаят с условията и реда за кандидатстване и да могат още в подготвителна фаза да коментират неясни моменти. По този начин още в начална фаза могат да бъдат отстранени неточности и да се дефинират ясно допустимите дейности и изискуемите документи. Обстоятелството, че пакета с документи се публикува предварително, поставя в еднаква позиция всички потенциални бенефициенти.

На организираните от УО информационни дни през 2009 г. е представена по-подробна информация за допустимите дейности, разходи и специфика на съответната мярка. Представени са също така казуси, най-често допускани грешки, добри практики и е акцентирано върху практическите затруднения на потенциалните кандидати, възникнали в процеса на подготовка на проектните предложения. След приключване на информационните дни е проучена удовлетвореността на участниците относно полезността и качеството на предоставената информация.

Въз основа на посочените комуникационни индикатори и широкият обхват на предоставената информация, който УО се старее да покрие, може да се даде задоволителна оценка на предприетите мерки за повишаване на осведомеността и прозрачността в процеса на прилагане на Оперативната програма и приносът на Общността в него. При даването на тази оценка трябва да се вземе предвид броят потенциални бенефициенти в сектор „Рибарство”, отговарящи на критериите за допустимост в акцентираните през 2009 г. две мерки - мярка 1.3. „Инвестиции на борда на риболовните кораби и селективност” и Мярка 2.1. „Производствени инвестиции в аквакултурата” - около 5000 души. В тези връзка информационните кампании са успели да покриват почти 43% от заинтересованите страни. Също така, 67% от публикуваните печатни материали са предизвикали интерес и са били разпространени. Висок е и процентът на удовлетвореност сред заинтересованите страни – 90% за печатните материали и информационните кампании и 80 % за промоционалните материали. Голям напредък има и в отразяването на ОПРСР в медиите и техният интерес към програмата, като от общо 113 публикации/излъчвания в медиите, едва 20 са инициирани от УО.

6. ИНФОРМАЦИЯ ЗА СЪОТВЕТСТВИЕТО С ПРАВОТО НА ОБЩНОСТТА



С цел приложение на европейското законодателство в областта на „Рибарството” по отношение прилагането на структурната политика и усвояването на средства от Европейския фонд за рибарство, през 2009 г. са обнародвани в Държавен вестник 10 наредби за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативната програма.

7. ДОПЪЛВАНЕ С ДРУГИ ИНСТРУМЕНТИ

Реалното изпълнение на ОПРСР към отчетния период е в съответствие с демаркацията.

Проверката за наличие на получено финансиране по други оперативни програми има за цел предотвратяване на възможността за двойно финансиране по проекти, подпомагани със средства на ЕС. Във всички наредби по мерки от ОПРСР е заложена разпоредбата, че не се допуска подпомагане по реда на съответната наредба, ако за същата инвестиция кандидатът е одобрен за подпомагане и/или е получил безвъзмездна финансова помощ от други програми на Общността. Проверката се извършва чрез прилагането на няколко похвати:

- Декларативен подход в заявлението за кандидатстване, където от кандидата се изисква да предостави информация, ако е кандидатствал по други оперативни програми;

- В рамките на административната проверка за допустимост на проектното предложение се проверява допустимостта на разходите по проектното предложение. Проверката за наличие на получено финансиране по други оперативни програми е един от елементите на проверката за допустимост на разходите и се извършва чрез:

1. Изискване на **справка в писмен вид от ДФЗ - РА** за наличие на платени и неплатени проекти на кандидата, за наличие на вписване в Книгата на длъжниците.

2. Извършване на **справка за двойно финансиране по БУЛСТАТ в информационната система ИСУН**, съдържаща данни за регистрирани и одобрени проекти по 7-те оперативни програми в България. Проверката в ИСУН освен при проверката за допустимост на проектното предложение се извършва повторно на етапи – разглеждане на предложението за подпомагане от Експертната Комисия за Оценка на Проектите и към датата на подписване на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Предстои изграждане на интерфейс между системите ИСУН, ИСАК и Акстър-Попай. След реализирането на интерфейса справката за двойно финансиране в ИСУН ще е пълна, тъй като ще обхваща както данните от 7-те оперативни програми в ИСУН, така и данните за кандидатите по ПРСР от



системата ИСАК и по ОПРСР от Акстър-Попай. Преминването към напълно електронна проверка значително ще улесни и ускори проверките на заявленията за кандидатстване.